

—
Верховний
Суд

ОГЛЯД судової практики Верховного Суду

у спрах щодо забезпечення
права особи на доступ до публічної
інформації

2020

ЗМІСТ

1. Визначення поняття «публічна інформація»	3
2. Інформація з обмеженим доступом	10
3. Оформлення запитів на інформацію	19
4. Відмова у задоволенні запиту на інформацію	24
5. Право на оскарження рішень, дій чи бездіяльності розпорядників інформації	32

1. Визначення поняття «публічна інформація»

1.1. Процес голосування суддів на зборах суддів Господарського суду Рівненської області щодо поставлених на порядок денний питань не є публічною інформацією у розумінні Закону України від 13 січня 2011 року № 2939-VI «Про доступ до публічної інформації», оскільки створюється лише після його завершення та полягає у прийнятті рішень, які відображаються, тобто фіксуються, шляхом оформлення відповідного протоколу. Водночас дії щодо незабезпечення гарантій доступу до засідань не є порушенням законодавства про доступ до публічної інформації, передбаченим статтею 24 цього Закону

7 лютого 2018 року Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду розглянув касаційну скаргу у справі № 817/1432/15 за позовом особи до Господарського суду Рівненської області, Зборів суддів Господарського суду Рівненської області, Голови господарського суду Рівненської області про визнання дій протиправними, скасування рішення та зобов'язання вчинити певні дії.

Постановою окружного адміністративного суду, залишеною без змін ухвалою апеляційного адміністративного суду, у задоволенні позову відмовлено повністю. Суди виходили з того, що Господарським судом Рівненської області та головою цього суду жодних рішень, дій та бездіяльності по відношенню до позивача в якості суб'єктів владних повноважень не вчинялось, позивачем обрано неналежний спосіб захисту свого порушеного права. Збори суддів цього суду при здійсненні своїх функцій, пов'язаних з реалізацією функцій суддівського самоврядування, не є суб'єктом владних повноважень, а тому не можуть бути відповідачем в адміністративній справі, вимоги про визнання протиправними дій голови суду у фізичному перешкоджанні позивачу бути присутнім на зборах суддів не належить розглядати у порядку адміністративного судочинства, а вимоги про зобов'язання відповідачів утримуватись від порушень прав позивача на доступ до публічної інформації є такими, що спрямовані на майбутнє.

Правовий висновок Верховного Суду за результатами розгляду зазначеної адміністративної справи полягає в такому.

Системний аналіз наведених правових норм дає підстави для висновків, що визначальною ознакою публічної інформації є те, що вона по своїй суті є заздалегідь готовим зафіксованим на певному носії продуктом. Отримувати та/або створювати такий продукт може виключно суб'єкт владних повноважень у процесі здійснення ним своїх владних управлінських функцій. У подальшому володіти цим продуктом може будь-який розпорядник публічної інформації, навіть якщо він не є суб'єктом владних повноважень.

Незалежно від наявності у розпорядника інформації статусу суб'єкта владних повноважень, спори з приводу оскарження його рішень, дій чи бездіяльності є публічно-правовими і на них поширюється юрисдикція адміністративних судів, проте,

за обов'язкової умови, що запитувана у нього інформація є публічною у розумінні Закону України № 2939-VI.

З матеріалів справи вбачається та встановлено судами попередніх інстанцій, що позивача цікавила безпосередньо присутність на зборах суддів Господарського суду Рівненської області із здійсненням письмового, аудіо-, фото- та відеофіксування процесу голосування суддями поставлених на порядок денний питань.

Процес голосування, у даному випадку, не є публічною інформацією у розумінні Закону України № 2939-VI, оскільки остання створюється лише після його завершення та полягає у прийнятті рішень, які відображаються, тобто, фіксуються, шляхом оформлення відповідного протоколу.

Водночас, дії щодо незабезпечення гарантій доступу до засідань не є порушенням законодавства про доступ до публічної інформації, передбаченим статтею 24 цього Закону.

Колегія суддів касаційної інстанції погоджується з висновками судів попередніх інстанцій, що збори суддів Господарського суду Рівненської області володіли компетенцією вирішувати питання щодо присутності на них журналістів та здійснення відеозйомки, оскільки законодавством закріплена можливість зборів суддів на власний розсуд вирішувати питання щодо запрошення на них представників громадськості та інших осіб, а також наявність у них права приймати рішення з приводу питань, які стосуються як внутрішньої діяльності суду, так і безпосередньо організації і проведення самих зборів.

Крім того, суд касаційної інстанції погоджується з висновками судів попередніх інстанцій про відмову в задоволенні вимог, заявлених позивачем до Господарського суду Рівненської області та голови цього суду, оскільки останні жодних рішень, дій та бездіяльності по відношенню до позивача в якості суб'єктів владних повноважень не вчиняли, та про відмову в задоволенні позовних вимог щодо визнання протиправними дій голови у фізичному перешкоджанні позивачу бути присутнім на зборах суддів, з огляду на неможливість їх розгляду у порядку адміністративного судочинства. Також, суди дійшли правильного висновку, що не підлягають задоволенню позовні вимоги про зобов'язання відповідачів утримуватись від порушень прав позивача на доступ до публічної інформації, зокрема, не створювати перешкод у доступі до відкритих заходів, які ними проводяться, оскільки вони спрямовані на майбутнє.

Детальніше з текстом постанови КАС у складі Верховного Суду від 7 лютого 2018 року у справі № 817/1432/15 (провадження № К/9901/1462/18) можна ознайомитися за посиланням <http://reyestr.court.gov.ua/Review/72324104>.

1.2. Інформація, пов'язана з виконанням умов договору про інвестиційну (пайову) участь у будівництві, що здійснюється за рахунок земель комунальної власності та бюджетних коштів, не є конфіденційною, не може бути обмежена в доступі умовами жодного договору та підлягає наданню на запит, оскільки доступ до такої інформації вже санкціонований законом і не потребує згоди сторін, які підписали умови такого договору

18 липня 2019 року Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду розглянув касаційну скаргу у справі № 554/11837/14-а за позовом особи до Управління капітального будівництва виконавчого комітету Полтавської міської ради, начальника Управління капітального будівництва виконавчого комітету Полтавської міської ради про визнання протиправними їх дій щодо ненадання доступу до інформації згідно з запитом та зобов'язання надати інформацію на запит.

Суд першої інстанції позов задовольнив. Апеляційний суд скасував постанову суду першої інстанції та визнав протиправними дії Управління в особі його начальника, що виявилися у відмові надати особі відповідно до її інформаційного запиту копію договору про інвестиційну (пайову) участь у будівництві діагностичного центру з обмеженням інформації, що пов'язана з виконанням умов договору, та надати особі протягом п'яти робочих днів копію такого договору з обмеженням інформації, що пов'язана з виконанням умов даного договору. В задоволенні іншої частини позовних вимог відмовлено.

Правовий висновок Верховного Суду за результатами розгляду зазначеної адміністративної справи полягає в такому.

Суд зазначає, що можливість віднесення інформації до конфіденційної, таємної чи службової не слід розуміти як єдину достатню підставу для обмеження доступу до конкретної інформації, що містить ознаки будь-якого із названих видів інформації.

Запровадження обмеження доступу до конкретної інформації за результатами розгляду запиту на інформацію допускається лише за умови застосування вимог пунктів 1–3 частини другої статті 6 Закону України № 2939-VI. Ці вимоги називають «трискладовим тестом», який повинна пройти публічна інформація для визначення її відкритою чи обмеженою. За умови додержання сукупності всіх трьох підстав може бути обмежено доступ до інформації (постанова пленуму Вищого адміністративного суду України від 29 вересня 2016 року № 10 «Про практику застосування адміністративними судами законодавства про доступ до публічної інформації»).

Суд звертає увагу на те, що положення частини другої статті 6 Закону України № 2939-VI передбачають вимоги до обмеження доступу до інформації, а не підстави для надання такого доступу. Такий підхід ґрунтується на тому, що статтею 1 цього Закону закріплена презумпція відкритості публічної інформації, доступ до якої може бути обмеженою лише у разі, якщо розпорядник інформації обґрунтує це на підставі «трискладового тесту». Отже, тягар доведення того, що доступ до інформації може бути обмежений, покладається на розпорядника публічної інформації.

Таким чином, відмова у наданні інформації є обґрунтованою у разі, якщо розпорядник в листі вказує, якому саме з інтересів загрожує розголошення запитуваної інформації, в чому полягає істотність шкоди цим інтересам від її розголошення, чому шкода від оприлюднення такої інформації переважає право громадськості знати цю інформацію в інтересах національної безпеки, економічного добробуту чи прав людини.

Відповідно до витягу з договору про інвестиційну (пайову) участь у будівництві від 6 лютого 2013 року № 04-ЮР/13, відповідно до підпункту б.3 пункту б «Особливі умови» сторони домовились, що інформація, пов'язана з виконанням умов даного договору є конфіденційною і у будь-якому випадку може бути розголошена лише за спільною згодою сторін або за рішенням суду.

Між тим, договір про інвестиційну (пайову) участь у будівництві укладений Управлінням на виконання рішення виконавчого комітету Полтавської міської ради від 23 травня 2012 року № 83 містить інформацію щодо розпорядження нерухомим комунальним майном – землею, у тому числі умови отримання цього майна, прізвища, імена, по батькові фізичних осіб та найменування юридичних осіб, які отримали це майно, оскільки будівництво діагностичного центру у місті Полтаві буде здійснюватися за рахунок земель комунальної власності житлового чи громадського призначення, що не перебувають у приватній чи державній власності, а також за рахунок бюджетних коштів.

За змістом статей 7, 13 Закону України № 2939-VI не може бути обмежено доступ до інформації про розпорядження бюджетними коштами, володіння, користування чи розпорядження державним, комунальним майном, у тому числі до копій відповідних документів, умов отримання цих коштів чи майна, прізвища, імена, по батькові фізичних осіб та найменування юридичних осіб, які отримали ці кошти або майно. Вказана інформація може бути обмежена у доступі лише при дотриманні вимог, визначених частиною другою статті 6 Закону України № 2939-VI.

Таким чином, інформація, пов'язана з виконанням умов договору про інвестиційну (пайову) участь у будівництві, що здійснюється за рахунок земель комунальної власності та бюджетних коштів не є конфіденційною, не може бути обмежена в доступі умовами жодного договору та підлягає наданню на запит, оскільки доступ до такої інформації вже санкціонований законом і не потребує згоди сторін, які підписали умови такого договору.

З огляду на викладене, суд першої інстанції дійшов обґрунтованого висновку про те, що відповідач протиправно відмовив позивачу у наданні запитуваної інформації, водночас суд апеляційної інстанції дійшов помилкового висновку про наявність в договорі про інвестиційну (пайову) участь у будівництві інформації з обмеженим доступом, у зв'язку з чим зобов'язав відповідача надати інвестиційний договір лише щодо інформації, доступ до якої необмежений.

Детальніше з текстом постанови КАС у складі Верховного Суду від 18 липня 2019 року у справі № 554/11837/14-а (провадження № К/9901/1256/18) можна ознайомитися за посиланням <http://reyestr.court.gov.ua/Review/83105365>.

1.3. Комунальні підприємства створені органом місцевого самоврядування на основі комунального майна та здійснюють свою діяльність від імені територіальної громади, а тому всі прибутки, отримані комунальними підприємствами від своєї діяльності, є також власністю територіальної громади, тобто бюджетними коштами (комунальним майном), а отже, є розпорядниками інформації щодо використання бюджетних коштів

14 березня 2018 року Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду розглянув касаційну скаргу у справі № 815/1216/16 за позовом особи до Комунального підприємства «Малиновський ринок» про визнання бездіяльності у ненаданні інформації неправомірною та зобов'язання надати інформацію на запит щодо загальної кількості та повного переліку працівників КП «Малиновський ринок» із зазначенням їх прізвищ, ім'я, по батькові та займаної посади.

Судами попередніх інстанцій встановлено, що 10 березня 2016 року ОСОБА_1 звернувся до відповідача із запитом на отримання публічної інформації, зокрема щодо загальної кількості співробітників КП «Малиновський ринок» та надання повного переліку працівників КП «Малиновський ринок» із зазначенням їх прізвищ, ім'я по батькові та займаної посади, включаючи назву структурного підрозділу.

У відповідь на запит КП «Малиновський ринок» надіслано позивачу лист від 17 березня 2016 року № 68, яким відмовлено у наданні запитуваної інформації. В мотивування відмови у наданні публічної інформації на запит позивача зазначено, що комунальні підприємства в розумінні статті 13 Закону України «Про доступ до публічної інформації» є розпорядниками публічної інформації лише у разі їх фінансування з місцевого бюджету, а відповідач не є бюджетною організацією.

Відповідачем у листі від 17 березня 2016 року вказано, що запитувана інформація є службовою та може бути надана лише в порядку частини другої статті 6 Закону України «Про доступ до публічної інформації».

Постановою окружного адміністративного суду позовні вимоги задоволено. Постановою апеляційного адміністративного суду постанову суду першої інстанції скасовано та прийнято нову, якою в позові відмовлено. Задовольняючи позовні вимоги, суд першої інстанції виходив з того, що відповідач під час надання відповіді на інформаційний запит діяв не у спосіб та з порушенням норм чинного законодавства. Апеляційний адміністративний суд, скасовуючи постанову суду першої інстанції та ухвалюючи нове рішення про відмову в позові, прийшов до висновку про правомірність відмови у наданні запитуваної інформації у зв'язку з тим, що КП «Малиновський ринок» не фінансується з місцевого бюджету та здійснює свою діяльність на принципах господарського розрахунку, власного комерційного ризику та вільного найму працівників.

Правовий висновок Верховного Суду за результатами розгляду зазначеної адміністративної справи полягає в такому.

Верховний Суд в цілому погоджується із висновками суду першої інстанції, а рішення суду апеляційної інстанції вважає помилковим, з урахуванням такого.

З матеріалів справи вбачається, що засновником КП «Малиновський ринок» є Одеська міська рада. Підставою створення КП «Малиновський ринок» є задоволення міських, суспільних потреб шляхом систематичного здійснення виробничої, торгівельної та іншої господарської діяльності з метою отримання прибутку в порядку передбаченому законодавством.

Аналіз правових норм та обставин справи дає підстави для висновку, що комунальні підприємства створені органом місцевого самоврядування на основі комунального майна та здійснюють свою діяльність від імені територіальної громади, а тому всі прибутки, які отримано комунальними підприємствами від своєї діяльності є також власністю територіальної громади, тобто є бюджетними коштами (комунальним майном).

За таких обставин КП «Малиновський ринок» є розпорядником інформації щодо використання бюджетних коштів, а відповідно до пункту 5 статті 6 Закону України «Про доступ до публічної інформації» не може бути обмежено доступ до інформації про розпорядження бюджетними коштами.

З огляду на викладене, постанова апеляційного адміністративного суду підлягає скасуванню, постанова окружного адміністративного суду – залишенню в силі, касаційна скарга – задоволенню.

Детальніше з текстом постанови КАС у складі Верховного Суду від 14 березня 2018 року у справі № 815/1216/16 (провадження № К/9901/6779/18) можна ознайомитися за посиланням <http://reyestr.court.gov.ua/Review/72791078>.

1.4. Чинним законодавством чітко визначено перелік земель комунальної власності, що не підлягають передачі у приватну власність. Надаючи відповідь на запит на інформацію позивача, Департамент комунальної власності Одеської міської ради не зазначив чітко вид запитуваної земельної ділянки, вказавши лише про відсутність можливості передачі таких земель у приватну власність. Таким чином, мало місце надання неповної інформації щодо запитуваних позивачем земельних ділянок

06 вересня 2019 року Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду розглянув касаційну скаргу у справі № 522/15736/17 за позовом особи до Департаменту комунальної власності Одеської міської ради (далі – відповідач, Департамент) про визнання протиправними дій щодо надання позивачу недостовірної та неповної інформації з питань, зазначених у запиті на інформацію та зобов'язання відповідача у п'ятиденний строк надати відповідь на запит на інформацію.

Постановою суду першої інстанції в задоволенні позову відмовлено. Апеляційний адміністративний суд рішення суду першої інстанції скасував, прийняв нову постанову, якою позовні вимоги задовольнив частково, зокрема, визнав протиправними дії відповідача щодо надання неповної інформації за інформаційним запитом та зобов'язав його надати вичерпну інформацію стосовно правового статусу

об'єктів нерухомості та земельних ділянок в порядку Закону України «Про доступ до публічної інформації». В решті позову – відмовив.

Правовий висновок Верховного Суду за результатами розгляду зазначеної адміністративної справи полягає в такому.

Суд звертає увагу, що під час надання оцінки запитуваній інформації, судам необхідно перевіряти таку інформацію на відповідність критеріям, встановленим правовим нормам та, відповідно, чи є така інформація публічною і чи може бути така інформація предметом інформаційного запиту.

Виконавчі органи, зокрема, міських рад, зобов'язані надавати за запитами фізичних та юридичних осіб письмову інформацію про наявність земельних ділянок, що можуть бути використані під забудову або про відповідні заборони, що перешкоджають реалізації права власності на відповідну земельну ділянку. Даний обов'язок впливає з норм Основного Закону України, оскільки власником землі є Український народ, а органи державної влади та органи місцевого самоврядування в межах, визначених цією Конституцією, лише діють від імені народу.

Окрім того, колегія суддів наголошує, що надання відповіді на запит позивача із посиланням на Закон України № 2939-VI свідчить про підтвердження відповідачем статусу даної інформації як публічної.

Також надання Департаментом відповіді на запит позивача на інформацію, підтверджує статус відповідача як розпорядника публічної інформації. В разі невизнання запитуваної інформації як публічної, Департамент мав можливість, враховуючи положення статті 22 Закону України № 2939-VI, відмовити у наданні такої інформації. А в разі не володіння інформацією, але відаючи до повноважень якого саме органу належить надання такої публічної інформації, відповідач повинен був направити запит належному розпоряднику. Проте, дані повноваження відповідачем не були реалізовані.

Щодо повноти та достовірності наданої позивачу інформації колегія суддів зазначає, що чинним законодавством чітко визначено перелік земель комунальної власності, що не підлягають передачі у приватну власність. Надаючи відповідь на запит позивача, Департамент не зазначив чітко вид запитуваної земельної ділянки, вказавши лише про відсутність можливості передачі таких земель у приватну власність.

Верховний Суд погоджується із висновком суду апеляційної інстанції про надання неповної інформації щодо запитуваних позивачем земельних ділянок. Також колегія суддів зазначає про обґрунтований висновок, викладений в оскаржуваному рішенні, щодо відсутності підстав стверджувати про недостовірність наданої Департаментом інформації. Надання оцінки відповідних даних, що викладається розпорядником інформації у відповіді на запит про інформацію, можливе за умови повноцінності наданої відповіді.

Детальніше з текстом постанови КАС у складі Верховного Суду від 06 вересня 2019 року у справі № 522/15736/17 (провадження № К/9901/18188/18) можна ознайомитися за посиланням <http://reyestr.court.gov.ua/Review/84077194>.

2. Інформація з обмеженим доступом

Конфіденційна інформація

2.1. Розпорядник у відповіді на запит вказує, якому саме з інтересів загрожує розголошення запитуваної інформації, в чому полягає істотність шкоди цим інтересам від її розголошення, чому шкода від оприлюднення такої інформації переважає право громадськості знати цю інформацію. Лише тоді відмова у доступі до запитуваної інформації буде вважатися обґрунтованою та такою, що здійснена відповідно до норм Закону України від 13 січня 2011 року № 2939-VI «Про доступ до публічної інформації»

21 вересня 2018 року Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду розглянув касаційну скаргу у справі № 820/5938/16 за позовом особи до Прокуратури Харківської області про визнання протиправними її дій щодо відмови у наданні доступу до публічної інформації та зобов'язання надати такий доступ.

Представник позивача подав до відповідача інформаційний запит щодо надходження на адресу Прокуратури Харківської області за період з 07 грудня 2015 року і по день надання відповіді на цей запит листів, подань, звернень будь-якої форми за підписом начальника Головного територіального управління юстиції у Харківській області, у яких би мова йшла про можливе вчинення старшим державним виконавцем Жовтневого ВДВС ХМУЮ корупційного правопорушення (зокрема, не вжиття заходів щодо врегулювання конфлікту інтересів), зокрема лист Головного територіального управління юстиції у Харківській області від 07 грудня 2015 року за вих. № 07-16/0724/6754). Крім того, позивач просив надати йому завірену належним чином копію таких звернень та додатків до них (в разі наявності) та копію відповідей на них. Листом позивача повідомлено про факт надходження на адресу Прокуратури Харківської області зазначеного у запиті листа Головного територіального управління юстиції у Харківській області та відмовлено у наданні копій запитуваних документів, у зв'язку з тим, що запитувана інформація є матеріалами службового розслідування стосовно службової особи та містить конфіденційну інформацію стосовно інших осіб.

Постановою окружного адміністративного суду в задоволенні позову відмовлено. Постановою апеляційного адміністративного суду апеляційну скаргу задоволено, а рішення першої інстанції скасовано. Задовольняючи позовні вимоги, суд апеляційної інстанції прийшов до висновку, що з відповіді відповідача не вбачається, яким саме законним інтересам буде завдано шкоду у разі надання позивачу інформації і чому обмеження доступу до інформації відповідає таким інтересам; в чому саме ця шкода полягає і в чому полягає її істотність; не зазначено причинно-наслідкового зв'язку між наданням доступу та можливим настанням шкоди; чому шкода від надання інформації переважає суспільний інтерес в її отриманні. Відтак, відмова відповідача у наданні запитуваної позивачем інформації є протиправною. Крім того, суд вказав, що зберігання запитуваних документів

в матеріалах досудового розслідування не є підставою для відмови у наданні доступу до публічної інформації, позаяк із запиту позивача не вбачається, що він цікавився перебігом кримінального провадження.

Правовий висновок Верховного Суду за результатами розгляду зазначеної адміністративної справи полягає в такому.

З аналізу статті 6 Закону України № 2939-VI вбачається можливість розпорядника інформації обмежувати доступ до запитуваної інформації виключно при дотриманні визначених вимог. Тобто, розпорядник у відповіді на запит вказує, якому саме з інтересів загрожує розголошення запитуваної інформації, в чому полягає істотність шкоди цим інтересам від її розголошення, чому шкода від оприлюднення такої інформації переважає право громадськості знати цю інформацію. Лише тоді дана відмова буде вважатися обґрунтованою та такою, що здійснена у відповідності до норм Закону України № 2939-VI.

Таким чином, Суд погоджується з висновком суду апеляційної інстанції про відсутність підстав для відмови у наданні запитуваної інформації із незазначенням, яким саме інтересам може завдати шкоди поширення даної інформації.

Також посилання відповідача на наявність персональних даних інших осіб у запитуваній інформації та, відповідно, і наявності ознак конфіденційної інформації, є безпідставними, позаяк, судом апеляційної інстанції встановлено, а відповідачем не спростовується, що в запитуваних позивачем документах наявна згадка про двох громадян, які не є державними службовцями, та інформація про яких може бути віднесена до конфіденційної: ОСОБА_5 та ОСОБА_7, які надали згоду про використання їх персональних даних.

Суд також зауважує, що доводи скаржника щодо віднесення запитуваної інформації про вчинення посадовою особою корупційного правопорушення до конфіденційної спростовуються нормами частини другої статті 5 Закону України «Про захист персональних даних» від 01 червня 2010 року № 2297-VI.

Касаційні скарги Прокуратури Харківської області залишено без задоволення, а постанови апеляційного адміністративного суду – без змін.

Детальніше з текстом постанови КАС у складі Верховного Суду від 21 вересня 2018 року у справі № 820/5938/16 (провадження №№ К/9901/17891/18, К/9901/17892/18) можна ознайомитися за посиланням <http://reyestr.court.gov.ua/Review/76614337>.

Службова інформація

2.2. Протокол автоматизованого розподілу, створений автоматизованою системою розподілу справ Вищої ради правосуддя, не можна вважати документом, який містить службову інформацію, він лише відображає результат автоматизованого визначення члена цього органу для проведення перевірки дисциплінарної скарги. Наявна у конкретному протоколі інформація є остаточною та незмінною, вона не пов'язана зі змістом рішення члена ВРП щодо скарги та його висновками за результатами її перевірки. Визнання розпорядником інформації певної інформації як

службової не означає, що вона стає службовою в розумінні Закону України від 13 січня 2011 року № 2939-VI «Про доступ до публічної інформації»

24 січня 2019 року Велика Палата Верховного Суду розглянула апеляційну скаргу у справі № 9901/510/18 ОСОБА_3 до Вищої ради правосуддя (далі – ВРП) про визнання незаконною відмови у наданні публічної інформації про дату реєстрації у ВРП його скарги стосовно судді ОСОБА_5 та про члена ВРП, який розглядає цю скаргу.

Відмовляючи в задоволенні позовних вимог ОСОБА_3, Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду зазначив, що інформація щодо члена ВРП, якому здійснено розподіл скарги ОСОБА_3, знаходилась у розпорядженні відповідача, а тому посилання у відповіді на інформаційний запит на пункт 1 частини першої статті 22 Закону України «Про доступ до публічної інформації» від 13 січня 2011 року № 2939-VI (далі – Закон України № 2939-VI) є помилковим.

Водночас Суд дійшов висновку про недопущення ВРП порушень вимог Закону України № 2939-VI під час опрацювання та надання ОСОБА_3 відповіді на його інформаційний запит. При цьому суд керувався тим, що запитувана позивачем інформація про члена ВРП підпадає під ознаки службової інформації, адже відповідає всім вимогами, які наведені в пункті 1 частини першої статті 9 Закону України № 2939-VI, зокрема, міститься в документах ВРП, які становлять внутрішню службову кореспонденцію, пов'язана з процесом прийняття рішень та передувє прийняттю рішень. Крім того, Суд указав на те, що запитувана інформація підпадає під наведені у частині другій статті 6 згаданого Закону критерії, за яких здійснюється обмеження доступу до неї, оскільки інформація про члена ВРП необхідна для неупередженого підтримання авторитету і неупередженості правосуддя, розголошення якої може завдати істотної шкоди цим інтересам, а шкода від оприлюднення такої інформації переважає суспільний інтерес в її отриманні.

Правовий висновок Великої Палати Верховного Суду за результатами розгляду зазначеної адміністративної справи полягає в такому.

Велика Палата Верховного Суду погодилась з висновком суду першої інстанції щодо визнання протиправною відмову ВРП у наданні інформації на запит позивача з підстави, передбаченої пунктом 1 частини першої статті 22 Закону України № 2939-VI, на яку вказано у згаданому вище листі-відповіді ВРП.

Велика Палата Верховного Суду вважає безпідставним посилання ВРП в оскаржуваній відмові про надання запитуваної ОСОБА_3 інформації на віднесення її до службової, яке обґрунтоване лише метою уникнення можливого тиску на членів ВРП.

Так, нормами статті 9 Закону України № 2939-VI визначено коло інформації, яка відноситься до службової, та сукупність ознак, які дозволяють кваліфікувати таку інформацію як службову.

Така інформація, зокрема: 1) має міститися в документах суб'єктів владних повноважень, якщо вони пов'язані з: а) розробкою напряду діяльності установи; б) здійсненням контрольних, наглядових функцій органами державної влади;

в) процесом прийняття рішень і передують публічному обговоренню та/або прийняттю рішень; 2) зібрана в процесі оперативно-розшукової, контррозвідальної діяльності, у сфері оборони країни, яку не віднесено до державної таємниці.

До документів, які можуть містити таку інформацію, законодавець відносить, зокрема, доповідні записки, рекомендації, документи, які становлять внутрішній службову кореспонденцію.

Разом з тим протокол автоматизованого розподілу, створений автоматизованою системою розподілу справ ВРП, не можна вважати таким документом, він лише відображає результат автоматизованого визначення члена цього органу для проведення перевірки дисциплінарної скарги. Наявна у конкретному протоколі інформація є остаточною та незмінною, вона не пов'язана зі змістом рішення члена ВРП щодо скарги та його висновками за результатами її перевірки.

Відтак запитувана позивачем інформація про члена ВРП, на розгляді якого знаходиться його дисциплінарна скарга не є службовою, оскільки не відповідає ознакам, наведеним у частині першій статті 9 Закону України № 2939-VI. Поза межами встановлених цією статтею критеріїв знаходиться й указана в оскаржуваній відмові ВРП підстава віднесення інформації до службової, а саме: з метою уникнення можливого тиску на членів ВРП.

Велика Палата Верховного Суду відхиляє доводи ВРП про правомірність оскаржуваної відмови з огляду на віднесення інформації, яка стосується питань автоматизованого розподілу матеріалів між членами ради та міститься в протоколі, створеному автоматизованою системою, до переліку відомостей, що становлять службову інформацію у ВРП, затвердженого наказом голови ВРП від 11 серпня 2017 року

№ 70/0/1-17, оскільки визнання розпорядником інформації певної інформації як службової не означає, що така інформація стає службовою в розумінні Закону України № 2939-VI.

Таким чином, висновки суду першої інстанції про те, що запитувана ОСОБА_3 у ВРП інформація про члена цього органу, на розгляді якого знаходиться подана позивачем дисциплінарна скарга щодо судді ОСОБА_5, відноситься до службової згідно зі статтею 9 Закону України № 2939-VI є помилковими та не відповідають правильному застосуванню норм матеріального права.

Крім того, слід зазначити, що належність запитуваної інформації до службової на підставі статті 9 Закону України № 2939-VI не є єдиною підставою для обмеження доступу до неї. Обмеження доступу до конкретної інформації допускається за умови застосування її розпорядником у сукупності вимог пунктів 1–3 частини другої статті 6 Закону України № 2939-VI.

Відсутність висновку розпорядника інформації щодо наявності хоча б однієї з наведених вище трьох підстав означає, що відмова у доступі до публічної інформації є необґрунтованою.

Оскаржувана відмова ВРП не містить висновків про наявність визначених частиною другою статті 6 Закону України № 2939-VI передумов для можливості

обмеження доступу до запитуваної ОСОБА_3 інформації. При цьому перевірка наявності відповідних обставин судом першої інстанції (замість ВРП під час розгляду відповідного інформаційного запиту) не спростовує доводів позивача про протиправність відмови у наданні інформації у зв'язку з незастосуванням відповідачем як розпорядником інформації «трискладового тесту», передбаченого частиною другою статті 6 Закону України № 2939-VI.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 24 січня 2019 року у справі № 9901/510/18 (провадження № 11-840зай18) можна ознайомитися за посиланням <http://reyestr.court.gov.ua/Review/79834946>.

2.3. Відомості, які містять оперативні дані правоохоронних органів про злочини та причетних до їх вчинення осіб, за визначенням категорії «службової інформації», яке встановлене статтею 9 Закону України від 13 січня 2011 року № 2939-VI «Про доступ до публічної інформації», не можуть належати до службової інформації, а відомості про особу, щодо якої внесено запис до бази даних Єдиного реєстру досудових розслідувань, за якою статтею, яким правоохоронним органом та за повідомленням якої особи, що запитувались позивачем, не відповідають сукупності вимог, визначених частиною другою статті 6 Закону України «Про доступ до публічної інформації», для обмеження доступу до цієї інформації

31 липня 2018 року Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду розглянув касаційну скаргу у справі № 804/7312/15 за позовом особи до начальника відділу з питань доступу до публічної інформації Генеральної прокуратури України про визнання дій та бездіяльності протиправними, зобов'язання вчинити певні дії.

Позивач – ОСОБА_4 звернулася до Генеральної прокуратури України з запитом на отримання інформації на підставі Конституції України, Закону України «Про інформацію», Закону України «Про доступ до публічної інформації» та просила надати публічну інформацію, яка знаходиться в розпорядженні Генеральної прокуратури України, що є держателем Єдиного реєстру досудових розслідувань, про наявність кримінальних проваджень, зареєстрованих щодо обвинуваченої або підозрюваної ОСОБА_4: за якою датою та якими правоохоронними органами внесено до ЄРДР; за якою статтею; прізвище, ім'я та по батькові потерпілих або юридичної особи; кримінальних проваджень, зареєстрованих щодо потерпілої або заявником ОСОБА_4: за якою датою та якими правоохоронними органами внесено до ЄРДР; за якою статтею; прізвище, ім'я та по батькові підозрюваних або юридичної особи.

Начальником відділу з питань доступу до публічної інформації Генеральної прокуратури України на запит позивача надано відповідь про те, що дія Закону України № 2939-VI не поширюється на відносини у сфері звернення громадян, що регулюються Кримінальним процесуальним кодексом України. Відомості, які зберігаються на матеріальних носіях інформаційної бази даних ЄРДР, згідно Переліку відомостей, що становлять службову інформацію та можуть міститися в документах

органів прокуратури України, і Переліку документів, у яких міститься службова інформація, затверджених наказом Генерального прокурора України від 30 грудня 2014 року за № 158, становлять службову інформацію, яка відповідно до статті 6 Закону України № 2939-VI є інформацією з обмеженим доступом.

Постановою окружного адміністративного суду в задоволенні позову відмовлено. Постановою апеляційного адміністративного суду постанову суду першої інстанції скасовано, прийнято нову про задоволення позову частково, зокрема, визнано протиправними дії начальника відділу з питань доступу до публічної інформації Генеральної прокуратури України щодо ненадання відповіді на запит відповідно до Закону України № 2939-VI; зобов'язано його розглянути запит та надати відповідь відповідно до вказаного Закону. В іншій частині позову відмовлено з огляду на необґрунтованість позовних вимог.

Правовий висновок Верховного Суду за результатами розгляду зазначеної адміністративної справи полягає в такому.

Колегія суддів зазначає про правильність висновку суду апеляційної інстанції про необхідність застосовування у спірних правовідносинах правового акту, який має вищу юридичну силу, а саме: положень Закону України № 2939-VI.

Таким чином, відомості, які містять оперативні дані правоохоронних органів про злочини та причетних до їх вчинення осіб, за визначенням категорії «службової інформації», яке встановлене статтею 9 Закону України № 2939-VI, не можуть належати до службової інформації, а відомості про особу щодо якої внесено запис до бази даних Єдиного реєстру досудових розслідувань, за якою статтею, яким правоохоронним органом та за повідомленням якої особи, що запитувались позивачем, не відповідають сукупності вимог, визначених частиною другою статті 6 Закону України № 2939-VI, для обмеження доступу до даної інформації.

Крім цього, запитувана позивачем інформація не використовується в інтересах національної безпеки, територіальної цілісності або громадського порядку з метою запобігання заворушенням чи злочинам, для охорони здоров'я населення, для захисту репутації або прав інших людей, для запобігання розголошенню інформації, одержаної конфіденційно, або для підтримання авторитету і неупередженості правосуддя, а розголошення інформації не може завдати істотної шкоди цим інтересам, а шкода від оприлюднення такої інформації не переважає суспільний інтерес в її отриманні. Поряд з цим, витяг з Єдиного державного реєстру досудових розслідувань, який формується держателем – Генеральною прокуратурою України, не містить інформації, зібраної в процесі оперативно-розшукової, контррозвідувальної діяльності, у сфері оборони країни чи інформації, що міститься в документах суб'єктів владних повноважень, які становлять внутрішню службову кореспонденцію, доповідні записки, рекомендації.

З огляду на наведене, касаційна скарга Генеральної прокуратури України підлягає залишенню без задоволення, а постанова апеляційного адміністративного суду – без змін.

Детальніше з текстом постанови КАС у складі Верховного Суду від 31 липня 2018 року у справі № 804/7312/15 (провадження № К/9901/1166/18) можна ознайомитися за посиланням <http://reyestr.court.gov.ua/Review/75644648>.

Інформація, яка не підлягає обмеженню в доступі

2.4. Зазначену в деклараціях про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру інформацію слід відносити до інформації з обмеженим доступом лише щодо відомостей про: ідентифікаційний код, серію та номер паспорта громадянина України, реєстрацію місця проживання, дату народження, місцезнаходження об'єктів, які наводяться у декларації

18 квітня 2018 року Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду розглянув касаційну скаргу у справі № 817/2717/15 за позовом особи до публічного акціонерного товариства по газопостачанню та газифікації «Рівнегаз» про визнання протиправним ненадання на запит копії декларації про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру депутата Рівненської обласної ради, голови правління ПАТ «Рівнегаз» за 2014 рік та зобов'язання надати вказану копію.

Постановою окружного адміністративного суду, залишеною без змін ухвалою апеляційного адміністративного суду, адміністративний позов задоволено частково: визнано протиправними дії ПАТ «Рівнегаз» та зобов'язано надати вказану копію декларації, за винятком інформації, передбаченої частиною другої статті 12 Закону України від 07 квітня 2011 року № 3206-VI «Про засади запобігання і протидії корупції» (далі – Закон України № 3206-VI).

Правовий висновок Верховного Суду за результатами розгляду зазначеної адміністративної справи полягає в такому.

Відповідно до частини сьомої статті 6 Закону України № 3206-VI (в редакції, чинній на момент виникнення спірних правовідносин) обмеженню доступу підлягає інформація, а не документ. Якщо документ містить інформацію з обмеженим доступом, для ознайомлення надається інформація, доступ до якої необмежений.

Верховний Суд зауважує, що правильними є висновки судів попередніх інстанцій, що зазначену інформацію у деклараціях слід відносити до інформації з обмеженим доступом лише щодо відомостей про: ідентифікаційний код, серію та номер паспорта громадянина України, реєстрацію місця проживання, дату народження, місцезнаходження об'єктів, які наводяться у декларації. Що стосується іншої інформації, зазначеної у вказаних документах, то відповідно до Закону України № 3206-VI вона не є конфіденційною.

З огляду на наведене, колегія суддів погоджується з висновками судів попередніх інстанцій про те, що інформація про задекларовані депутатом Рівненської обласної ради доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру становить суспільний інтерес і є суспільно необхідною інформацією, яка підлягає оприлюдненню за запитом, а відповідач, до якого така декларація подана, є розпорядником публічної інформації.

Отже, суди першої та апеляційної інстанцій не допустили неправильного застосування норм матеріального права або порушень норм процесуального права при ухваленні судових рішень чи вчиненні процесуальних дій, внаслідок чого касаційна скарга підлягає залишенню без задоволення, а судові рішення – без змін.

Детальніше з текстом постанови КАС у складі Верховного Суду від 18 квітня 2018 року у справі № 817/2717/15 (провадження № К/9901/10884/18) можна ознайомитися за посиланням <http://reyestr.court.gov.ua/Review/73532324>.

2.5. Не підлягає обмеженню в наданні за запитами про публічну інформацію інформація про прізвища, ім'я, по батькові фізичних осіб, умови отримання від органів державної влади і органів місцевого самоврядування у користування або у власність державного або комунального майна, земельних ділянок, коштів, копії відповідних правових актів і договорів, які містять вказану інформацію. Якщо в договорі купівлі-продажу, правовому акті органу влади міститься інша інформація, яка має ознаки конфіденційної, то при наданні копій вказаних документів вона підлягає вилученню у спосіб, який унеможлиблює її з'ясування

28 лютого 2018 року Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду розглянув касаційну скаргу у справі № 806/1726/16 за позовом особи до Прокуратури Житомирської області про визнання дій неправомірними, зобов'язання надати інформацію.

Окружний адміністративний суд постановою, залишеною без змін ухвалою апеляційного адміністративного суду, у задоволенні позову відмовив повністю. Відмовляючи в задоволенні позовних вимог суд першої інстанції, з висновками якого погодився і суд апеляційної інстанції, дійшов висновку, що запитувана позивачем трьохстороння угода не є публічним документом в розумінні положень статті 1 Закону України № 2939-VI, оскільки має цивільно-правову природу та не містить інформацію, що була отримана або створена у процесі виконання прокуратурою області своїх повноважень, визначених законом, а тому підстави для задоволення позову відсутні.

Правовий висновок Верховного Суду за результатами розгляду зазначеної адміністративної справи полягає в такому.

Колегія суддів Верховного Суду не може погодитись з такими висновками судів попередніх інстанцій, та зазначає наступне.

На підставі аналізу норм права Верховний Суд дійшов висновку про те, що не підлягає обмеженню в наданні за запитами про публічну інформацію інформація про прізвища, ім'я, по батькові фізичних осіб, умови отримання від органів державної влади і органів місцевого самоврядування у користування або у власність державного або комунального майна, земельних ділянок, коштів, копії відповідних правових актів й договорів, які містять вказану інформацію. Якщо у договорі купівлі-продажу, правовому акті органу влади міститься інша інформація, яка має ознаки

конфіденційної, то при наданні копій вказаних документів вона підлягає вилученню у спосіб, який унеможлиблює її з'ясування.

У справі, яка розглядається, суд установив, що позивач звернувся до відповідача з інформаційним запитом відповідно до Закону України № 2939-VI, в якому просив надати трьохсторонню угоду про спільну діяльність щодо умов здійснення забудови земельної ділянки, кадастровий номер – 1810136300:11:010:0014, укладену згідно з пунктом 2 рішення восьмої сесії сьомого скликання Житомирської міської ради № 224 «Про надання права користування земельними ділянками юридичним особам державної та комунальної форм власності» від 19 травня 2016 року, тобто інформацію про розпорядження органом місцевого самоврядування об'єктами комунальної власності, прозоре використання яких становить суспільний інтерес. При цьому позивач не наполягав на наданні у запитуваних копіях документів персональних даних щодо юридичних осіб, які набули права користування на зазначені об'єкти.

Постановляючи рішення, суди попередніх інстанцій не врахували, що відповідно до частини п'ятої статті 6 Закону України № 2939-VI не може бути обмежено доступ не лише до прізвищ, імен, по батькові фізичних осіб та найменувань юридичних осіб, які отримали у власність чи користування комунальне майно, а й до копій відповідних документів. Обмеженню доступу, за приписами частини сьомої статті 6 цього Закону, підлягає інформація, а не документ. Якщо документ містить інформацію з обмеженим доступом, для ознайомлення надається інформація, доступ до якої необмежений.

Ураховуючи наведене, окружний адміністративний суд не правильно застосував норми статті 6 Закону України № 2939-VI у взаємозв'язку з іншими положеннями законодавства, які регулюють питання надання інформації за запитами про володіння, користування та розпорядження державним і комунальним майном й іншою власністю суб'єктами владних повноважень, копій відповідних документів.

Апеляційний адміністративний суд, який переглядав постанову суду першої інстанції, зазначені обставини також не врахував та залишив рішення суду першої інстанції без змін.

Враховуючи викладене, судами першої та апеляційної інстанцій не з'ясовано обставини справи, що мають значення для правильного її вирішення, що є порушенням статей 9, 242, 308 КАС України.

При встановленні наведених фактів судами першої та апеляційної інстанцій порушені норми процесуального права, які призвели до прийняття необґрунтованого судового рішення і не можуть бути перевірені та усунуті судом касаційної інстанції.

За таких обставин суд приходять до висновку, що оскаржувані рішення судів попередніх інстанцій підлягають скасуванню з направленням справи на новий судовий розгляд до суду першої інстанції, а касаційна скарга – задоволенню.

Детальніше з текстом постанови КАС у складі Верховного Суду від 28 лютого 2018 року у справі № 806/1726/16 (провадження № К/9901/3793/18) можна ознайомитися за посиланням <http://reyestr.court.gov.ua/Review/72531961>.

3. Оформлення запитів на інформацію

Відносини, на які не поширюється Закон України «Про доступ до публічної інформації»

3.1. Одержавши запит на інформацію, поданий згідно із Законом України від 13 січня 2011 року № 2939-VI «Про доступ до публічної інформації», який за змістом є зверненням у розумінні Закону України від 2 жовтня 1996 року № 393/96-ВР «Про звернення громадян», розпорядник інформації повинен відмовити у задоволенні такого запиту через невідповідність його предмета вимогам закону (пункт 2 частини п'ятої статті 19, пункт 4 частини першої статті 22 Закону України «Про доступ до публічної інформації») та з урахуванням принципів добросовісності і розсудливості розглянути запит за Законом України «Про звернення громадян»

Об березня 2019 року Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду розглянув касаційну скаргу у справі № 813/3059/16 за позовом особи до Публічного акціонерного товариства «Львівобленерго» про визнання протиправними дій щодо відмови надати публічну інформацію.

Окружний адміністративний суд постановою позов задовольнив. Ухвалюючи таке рішення, суд першої інстанції виходив із того, що відповідач як природна монополія є розпорядником публічної інформації лише щодо умов постачання електричної енергії та цін на неї, а тому правомірно відмовив у наданні запитуваної позивачем інформації. Проте, всупереч вимогам добросовісності та розсудливості, ПАТ «Львівобленерго» не роз'яснило позивачу можливість розгляду його звернення відповідно до Закону України № 393/96-ВР та, відповідно, не розглянуло його запит згідно з нормами вказаного Закону. До того ж, за висновком суду першої інстанції, відповідач порушив строк надання відповіді на запит про отримання публічної інформації. Апеляційний адміністративний суд скасував постанову окружного адміністративного суду та прийняв нову, якою в позові відмовив. Таке рішення апеляційний суд обґрунтував тим, що запитувана інформація не є публічною. ПАТ «Львівобленерго» є розпорядником інформації тільки стосовно інформації щодо умов постачання товарів, послуг та цін на них, про що позивачу було надано відповідь.

Правовий висновок Верховного Суду за результатами розгляду зазначеної адміністративної справи полягає в такому.

Закон України № 2939-VI регламентує чітку послідовність дій розпорядника інформації у разі одержання запиту, який не відповідає вимогам закону.

Однак, зважаючи на наведене нормативне врегулювання, одержавши запит на інформацію, поданий згідно із Законом України № 2939-VI, який за своїм змістом є зверненням у розумінні Закону України № 393/96-ВР, розпорядник інформації повинен відмовити у задоволенні такого запиту через невідповідність його предмета вимогам закону (пункт 2 частини п'ятої статті 19, пункт 4 частини першої статті 22 Закону України № 2939-VI), та, з урахуванням принципів добросовісності і розсудливості, розглянути запит за Законом України № 393/96-ВР. При цьому запитувача повинно бути повідомлено у п'ятиденний строк про те, що його запит на

інформацію буде розглядатися як звернення відповідно до Закону України № 393/96-ВР.

У разі, якщо запит на інформацію, який подано згідно із Законом України № 2939-VI, за своїм змістом поєднує предмет регулювання Закону України № 393/96-ВР та Закону України № 2939-VI, то такий «запит-звернення» повинен розглядатися у відповідних частинах у строк та порядок, передбачені відповідними законами. При цьому розпорядник у п'ятиденний строк повинен відповісти по суті запиту, а також повідомити запитувача, що решта питань розглядатимуться як звернення згідно із Законом України № 393/96-ВР.

Відповідач, як природна монополія, є розпорядником публічної інформації лише щодо умов постачання електричної енергії та цін на неї.

Своєю чергою, зважаючи на зміст запитів, запитувана інформація за своєю природою не є публічною та не може бути надана в порядку, передбаченому Законом України № 2939-VI, а тому ПАТ «Львівобленерго» цілком обґрунтовано відмовило в її наданні.

Як правильно зазначив суд першої інстанції, запит позивача про надання публічної інформації фактично є зверненням (заявою, клопотанням) про надання інформації згідно із Законом України № 393/96-ВР.

Однак, усупереч вимогам добросовісності і розсудливості, які в силу статті 2 КАС України є одними з критеріїв оцінки в порядку судового контролю адміністративним судом, ПАТ «Львівобленерго» не роз'яснило позивачу можливості розгляду його звернення відповідно до Закону України № 393/96-ВР і, відповідно, не розглянуло його запит згідно з нормами цього Закону.

За такого правового врегулювання та обставин справи окружний адміністративний суд дійшов обґрунтованого висновку про наявність підстав для задоволення позову, а апеляційний, – неправильно застосувавши норми матеріального права, скасував судові рішення, яке відповідає закону.

Таким чином, зважаючи на приписи статті 352 КАС України, касаційну скаргу слід задовольнити частково та залишити в силі рішення суду першої інстанції.

Детальніше з текстом постанови КАС у складі Верховного Суду від 06 березня 2019 року у справі № 813/3059/16 (провадження № К/9901/21606/18) можна ознайомитися за посиланням <http://reyestr.court.gov.ua/Review/80320954>.

Порядок та строки надання відповіді на запит на інформацію

3.2. Запит на інформацію має містити, зокрема, загальний опис інформації або вид, назву, реквізити чи зміст документа, щодо якого зроблено запит, якщо запитувачу це відомо. Зазначення назви та змісту документа не є безумовним обов'язком запитувача

18 квітня 2018 року Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду розглянув касаційну скаргу у справі № 815/2232/16 за позовом Громадської організації «Спілка юристів Одеської області» до Головного управління Національної поліції в Одеській області про визнання протиправними дії

відповідача щодо несвоечасного надання відповіді на запит про доступ до публічної інформації та щодо ненаправлення запиту на отримання публічної інформації до належного розпорядника.

В ході розгляду справи судами попередніх інстанцій встановлено, що Громадською організацією «Спілка юристів Одеської області» подано запит на отримання публічної інформації, адресований начальнику ГУ МВС України в Одеській області, в якому заявник просив надати повний перелік членів Апеляційної атестаційної комісії південного регіону.

Листом позивачу надано відповідь та зазначено, зокрема, таке: відповідно до пункту 4 розділу VI Інструкції про порядок проведення атестування поліцейських, яка затверджена наказом МВС України від 17 листопада 2015 року № 1465, персональний склад апеляційних атестаційних комісій затверджується наказом Національної поліції України; з огляду на що, для отримання інформації щодо персонального складу апеляційних атестаційних комісій південного регіону заявнику рекомендується звернутись до органу, який видав наказ про їх затвердження.

Постановою окружного адміністративного суду, залишеною без змін ухвалою апеляційного суду, позов задоволено частково: визнано протиправними дії ГУ НП в Одеській області щодо ненаправлення запиту на отримання публічної інформації до належного розпорядника. У задоволенні решти позовних вимог відмовлено. Частково задовольняючи позовні вимоги, суд першої інстанції, з мотивами якого погодився суд апеляційної інстанції, дійшов висновку про задоволення позовних вимог в частині визнання протиправними дій відповідача щодо ненаправлення запиту на отримання публічної інформації до належного розпорядника з одночасним повідомленням про це запитувача, оскільки відповідач як розпорядник інформації протиправно не надав обґрунтовану відповідь на звернення позивача та не скерував запит за належністю.

Правовий висновок Верховного Суду за результатами розгляду зазначеної адміністративної справи полягає в такому.

Верховний Суд погоджується з висновком судів першої та апеляційної інстанцій.

Судами попередніх інстанцій встановлено та вбачається з матеріалів справи, що ГУ НП в Одеській області не направило запит належному розпоряднику з одночасним повідомленням про це запитувача. Відповідач тільки рекомендував заявнику для отримання запитуваної інформації звернутись до іншого органу.

Посилання скаржника на те, що останній не володіє та не може володіти запитуваною позивачем інформацією колегія суддів відхиляє, оскільки вказана обставина не нівелює обов'язку надати відповідь на запит із дотриманням норм Закону України № 2939-VI.

Щодо посилання скаржника на те, що запит не відповідає вимогам Закону України № 2939-VI, колегія суддів вважає його безпідставними, оскільки, як було правильно встановлено судами попередніх інстанцій згідно пункту 2 частини п'ятої статті 19 Закону України № 2939-VI, запит на інформацію має містити, зокрема, загальний опис інформації або вид, назву, реквізити чи зміст документа, щодо якого

зроблено запит, якщо запитувачу це відомо. Таким чином, зазначення назви та змісту документу не є безумовним обов'язком запитувача, та зазначається у разі, якщо вони відомі.

З огляду на наведене, суди першої та апеляційної інстанцій дійшли обґрунтованого висновку про часткове задоволення позовних вимог Громадської організації «Спілка юристів Одеської області», оскільки відповідач не надав повної та належної відповіді на запит про надання публічної інформації, що знаходиться у його володінні, та не направив запит належному розпоряднику з одночасним повідомленням про це запитувача.

Постанову окружного адміністративного суду та ухвалу апеляційного адміністративного суду залишити без змін, а касаційну скаргу Головного управління Національної поліції в Одеській області – без задоволення.

Детальніше з текстом постанови КАС у складі Верховного Суду від 18 квітня 2018 року у справі № 815/2232/16 (провадження № К/9901/21606/18) можна ознайомитися за посиланням <http://reyestr.court.gov.ua/Review/73532096>.

3.3. Поштовий штампель на конверті підтверджує дату направлення відповіді на запит на публічну інформацію

30 січня 2019 року Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду розглянув касаційну скаргу у справі № 805/2982/17-а за позовом ОСОБА_1 до Міністерства юстиції України, Тимчасової кваліфікаційної комісії приватних виконавців Міністерства юстиції України про визнання бездіяльності протиправною.

Судами попередніх інстанцій встановлено, що 21 липня 2017 року, ОСОБА_1, звернувся до Тимчасової кваліфікаційної комісії приватних виконавців Міністерства юстиції України з запитом на отримання публічної інформації, відповідно до якого просив надати: перелік осіб, які є авторами ситуаційних та практичних завдань для кваліфікаційного іспиту осіб, які мають намір здійснювати діяльність приватного виконавця із зазначенням ПІБ, посади, місця роботи, освіти.

Суди першої та апеляційної інстанцій позов задовольнили. Визнали протиправною бездіяльність Міністерства юстиції України щодо ненадання відповіді на запит ОСОБА_1 від 21 липня 2017 року про надання публічної інформації в передбачений законодавством строк.

Правовий висновок Верховного Суду за результатами розгляду зазначеної адміністративної справи полягає в такому.

Запит позивача на отримання публічної інформації від 21 липня 2017 року розглянутий відповідачем у строки, визначені Законом України № 2939-VI, а саме: протягом 4 робочих днів з моменту отримання запиту.

Однак, зазначена відповідь Міністерства юстиції України від 3 серпня 2017 року № ПІ-М-2075/20.5 направлена на адресу відповідача лише 15 серпня 2017 року, що підтверджується відміткою на поштовому конверті.

Міністерство стверджувало, що воно не є відповідальним за проставлення поштового штемпеля на конверті та не може нести відповідальність за несвоєчасність його проставлення.

Верховний Суд, як і суди попередніх інстанцій, відхилив такі доводи, оскільки відповідно до Інструкції з діловодства Міністерства юстиції України № 1405/5 вихідні документи обробляються і надсилаються централізовано в день їх одержання від структурних підрозділів, не пізніше наступного дня.

При цьому у запиті на отримання публічної інформації від 21 липня 2017 року позивач просив надати відповідь на запит на поштову адресу позивача, а також на електронну адресу.

Однак, доказів направлення зазначеної відповіді на електронну адресу ОСОБА_1 надано не було.

Ураховуючи зазначене, колегія суддів погоджується з висновком судів попередніх інстанцій, що відповідачами був порушений порядок щодо надання відповіді на інформаційний запит позивача, а саме: запитувана інформація була надана не у п'ятиденний строк, який встановлений частиною першою статті 20 Закону України № 2939-VI.

Детальніше з текстом постанови КАС у складі Верховного Суду від 30 січня 2019 року у справі № 805/2982/17-а (провадження № К/9901/138/18) можна ознайомитися за посиланням <http://reyestr.court.gov.ua/Review/79531819>.

4. Відмова у задоволенні запиту на інформацію

4.1. У разі, якщо переведення в електронну форму (сканування) не є технічно неможливим та не покладає на розпорядника надмірний тягар, враховуючи ресурсні можливості, вимога щодо надання копії документів у сканованій формі повинна бути задоволена

31 січня 2019 року Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду розглянув касаційну скаргу у справі № 820/4258/17 за позовом особи до Головного територіального управління юстиції у Харківській області

(далі – ГТУЮ) про визнання незаконними дій щодо часткової відмови у задоволенні запиту на отримання публічної інформації та зобов'язання надати доступ до публічної інформації на запит, а саме: надіслати на електронну адресу позивача копії наказів ГТУЮ за період з 1 січня 2016 року по день надання відповіді на цей запит.

Окружний адміністративний суд позов задовольнив частково, зокрема: визнав незаконними дії ГТУЮ щодо часткової відмови у задоволенні запиту на отримання публічної інформації та зобов'язав ГТУЮ надати позивачеві право робити виписки, фотографувати, копіювати, сканувати, записувати на будь-які носії інформації тощо, накази у спеціально визначеному місці за місцем їх зберігання у ГТУЮ. Апеляційний адміністративний суд в цій частині залишив без змін постанову суду першої інстанції.

Правовий висновок Верховного Суду за результатами розгляду зазначеної адміністративної справи полягає в такому.

Встановлений статтею 22 Закону України № 2939-VI перелік підстав для відмови у задоволенні запиту на інформацію є вичерпним і не підлягає розширеному тлумаченню.

Натомість у листі від 7 серпня 2017 року ГТУЮ у Харківській області в порушення частини четвертої статті 22 Закону України № 2939-VI не навело установлених у цій статті підстав для відмови у задоволенні запиту на інформацію, що свідчить про очевидну необґрунтованість відмови та, відповідно, її протиправність.

Правильними є й висновки судів про помилковість доводів відповідача про те, що відповідь на інформаційний запит позивача передбачає створення нової інформації, оскільки в даному випадку йдеться про переведення вже існуючої у відповідача інформації в електронний вигляд, тобто надання інформації, яка вже існує та розпорядником якої є відповідач.

Аналіз частини другої статті 34 Конституції України та частини другої статті 7 Закону України № 2657-XII свідчить, що особа має право вибирати на власний розсуд форму копій документів, які вона запитує, а саме: паперову чи електронну. У разі, якщо переведення в електронну форму (сканування) не є технічно неможливим та не покладає на розпорядника надмірний тягар, враховуючи ресурсні можливості, вимога щодо надання копії документів у сканованій формі повинна бути задоволена.

Аналіз установлених судами обставин справи та доводів відповідача не дають підстав для висновку про відсутність у ГТУЮ у Харківській області технічної чи ресурсної можливості переведення в електронну форму запитуваних позивачем документів, а так само про те, що таке переведення та надсилання на електронну пошту позивача покладе на відповідача надмірний тягар.

Отже, відповідач був зобов'язаний задовольнити вказаний запит позивача і надати скановані копії запитуваних документів, а суди, допустивши неправильне тлумачення закону та частково задовольняючи позов, обрали неправильний спосіб захисту порушеного права позивача на інформацію та помилково поклали на ГТУЮ у Харківській області обов'язок надати позивачу право робити виписки, фотографувати, копіювати, сканувати, записувати на будь-які носії інформації тощо запитувані ним накази.

Детальніше з текстом постанови КАС у складі Верховного Суду від 31 січня 2019 року у справі № 820/4258/17 (провадження №№ К/9901/295/18, К/9901/1717/18) можна ознайомитися за посиланням <http://reyestr.court.gov.ua/Review/79528777>.

4.2. Оприлюднення інформації розпорядником не звільняє його від обов'язку надати публічну інформацію на запит

20 вересня 2018 року Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду розглянув касаційну скаргу у справі № 823/1042/16 за позовом Всеукраїнської громадської організації «Комітет конституційно-правового

контролю України» до ректора вищого навчального закладу «Східноєвропейський університет економіки та менеджменту» про визнання протиправними дій щодо відмови в задоволенні запиту на інформацію та у ненаданні запитаної інформації.

Всеукраїнська громадська організація «Комітет конституційно-правового контролю України», направила Ректору вищого навчального закладу «Східноєвропейський університет України економіки і менеджменту» запит щодо надання публічної інформації про вищий навчальний заклад (далі по тексту – ВНЗ) – Східноєвропейський університет України економіки і менеджменту, яка становить суспільний інтерес, у вигляді належним чином засвідчених копій нижченаведених документів: копій статуту ВНЗ; свідоцтва про реєстрацію ВНЗ; ліцензії на провадження ВНЗ освітньої діяльності за відповідними спеціальностями та додатки до них; сертифіката про акредитацію освітньої програми ВНЗ; витяг ВНЗ із Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців; перелік структурних підрозділів та робочих органів ВНЗ із зазначенням їх адрес, телефонів, прізвищ керівників; правил прийому до ВНЗ у 2016 році; положення про приймальну комісію ВНЗ у 2016 році; наказу про затвердження складу приймальної комісії ВНЗ у 2016 році; перелік та вартість платних освітніх та інших послуг, які надаються ВНЗ та його структурними підрозділами; планів роботи ВНЗ у сферах наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності.

Листом відповідач надав відповідь, що ТОВ «Вищий навчальний заклад «Східно-Європейський Університет економіки і менеджменту» (далі по тексту – СУЕМ) не є розпорядником інформації в розумінні пункту 3 частини першої статті 13 Закону України № 2939-VI, а тому відсутні законні підстави надання запитованої інформації та документів.

Крім того, у вищезазначеному листі-відповіді зазначено, що позивач має можливість ознайомитися з усіма необхідними документами з загальнодоступних джерел, зокрема, на сайті вищого навчального закладу СУЕМ в мережі інтернет – <http://www.suem.edu.ua/>.

Постановою окружного адміністративного суду, залишеною без змін ухвалою апеляційного, адміністративний позов задоволено повністю.

Правовий висновок Верховного Суду за результатами розгляду зазначеної адміністративної справи полягає в такому.

За змістом статті 22 Закону України № 2939-VI відповідь розпорядника інформації про те, що інформація може бути одержана запитувачем із загальнодоступних джерел вважається неправомірною відмовою в наданні інформації.

При цьому під визначенням «загальнодоступні джерела інформації», зокрема розуміються: довідники, адресні книги, реєстри, списки, друковані засоби масової інформації, засоби телерадіомовлення та інші подібні джерела інформації, в тому числі з використанням мережі Інтернету.

Слід зазначити, що Закон України № 2939-VI забезпечує два шляхи доступу до інформації: шляхом систематичного та оперативного оприлюднення інформації і

надання інформації за запитами на інформацію. Тому оприлюднення інформації розпорядником не звільняє його від обов'язку надати публічну інформацію на запит.

Таким чином відповідь розпорядника інформації про те, що інформація може бути одержана запитувачем із мережі Інтернету на сторінці розпорядника інформації як із загальнодоступного джерела, колегія суддів вважає неправомірною відмовою в наданні інформації.

Зважаючи на те, що за визначенням статті 34 Закону України «Про вищу освіту» ректор вищого навчального закладу СУЕМ є його безпосереднім керівником, наділеним управлінськими повноваженнями щодо організації діяльності такого навчального закладу, а запит позивача про надання публічної інформації безпосередньо стосується інформації, пов'язаної із здійсненням ректором своїх повноважень, колегія суддів приходить до висновку, що в такому випадку саме відповідач відповідно до пункту 3 частини першої статті 13 Закону України № 2939-VI є розпорядником вищезазначеної інформації.

Отже, як вірно зазначено судами, оскільки відповідач є розпорядником інформації, то зобов'язаний не лише оприлюднювати публічну інформацію на офіційному веб-сайті ВНЗ, проте й надавати таку інформацію за запитами на інформацію.

З огляду на викладене, висновки судів попередніх інстанцій є правильними, обґрунтованими, відповідають нормам матеріального та процесуального права, підстави для скасування чи зміни оскаржуваних судових рішень відсутні.

Детальніше з текстом постанови КАС у складі Верховного Суду від 20 вересня 2018 року у справі № 823/1042/16 (провадження № К/9901/12007/18) можна ознайомитися за посиланням <http://reyestr.court.gov.ua/Review/76614167>.

4.3. Відмова у задоволенні запиту на публічну інформацію у частині надання копій повного тексту постанов Національного банку України про віднесення банків до категорії проблемних та неплатоспроможних є правомірною, оскільки така інформація з огляду на законодавчі приписи є банківською таємницею

27 червня 2019 року Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду розглянув касаційну скаргу у справі № 802/352/17-а за позовом ОСОБА_1 до Національного банку України (далі – відповідач, НБУ) про визнання бездіяльності протиправною та зобов'язання вчинити дії у зв'язку з відмовою НБУ у наданні копій повного тексту його постанов з посиланням на те, що запитувана інформація не є публічною та становить банківську таємницю.

Суди першої та апеляційної інстанцій відмовили в задоволенні позову.

Правовий висновок Верховного Суду за результатами розгляду зазначеної адміністративної справи полягає в такому.

У справі, що розглядається, спірним є питання віднесення запитуваної ОСОБА_1 інформації до такої, що вважається інформацією з обмеженим доступом.

Рішення НБУ про віднесення банку до категорії проблемного є банківською таємницею.

З системного аналізу наведених у рішенні положень національного законодавства слідує, що інформація про банки чи клієнтів, що збиралася під час проведення банківського нагляду, до дня початку процедури ліквідації не є публічною і становить банківську таємницю. Така інформація перестає бути інформацією з обмеженим доступом чи банківською таємницею з дня початку процедури ліквідації банку.

Таким чином відповідач правомірно не задовольнив запит ОСОБА_1 у частині надання копій повного тексту постанов НБУ про віднесення банків до категорії проблемних та неплатоспроможних, оскільки така інформація в силу законодавчих приписів є банківською таємницею.

Суди слушно зауважили, що листом від 19 жовтня 2016 року № 20-0004/86365 НБУ надав позивачу витяги з постанов Правління НБУ про віднесення окремих банків до категорії неплатоспроможних у частині, яка не містить інформацію віднесену до інформації з обмеженим доступом. Крім того надав інформацію про власників істотної участі в банках, та схематичне збереження структури власників банків, повідомив, що з відповідною інформацією запитувач може ознайомитись і на сторінці офіційного інтернет-представництва НБУ в розділі «Банківський нагляд», а також зазначив про взаємодію НБУ з правоохоронними органами щодо діяльності банків та їх керівників відносно яких позивач сформував запит від 13 вересня 2016 року.

За таких обставин колегія суддів Верховного Суду погоджується з висновками судів попередніх інстанцій, що позовні вимоги ОСОБА_1 щодо визнання протиправною бездіяльності НБУ та зобов'язання останнього надати копії повного тексту постанов НБУ про віднесення банків – ПАТ КБ «Надра», ПАТ «Дельта банк», ПАТ «Фінанси та кредит» та ПАТ «Банк Михайлівський» до категорії проблемних та неплатоспроможних є необґрунтованими та задоволенню не підлягають.

Детальніше з текстом постанови КАС у складі Верховного Суду від 27 червня 2019 року у справі № 802/352-17-а (провадження № К/9901/30222/18) можна ознайомитися за посиланням <http://reyestr.court.gov.ua/Review/82684794>.

4.4. Назви навчальних дисциплін, кількість теоретичних та практичних завдань не є інформацією з обмеженим доступом. Запитувана позивачем інформація не є службовою та є узагальненою про військову підготовку студентів, законодавчо не встановлено обмежень щодо доступу до такої інформації, а тому Харківський національний медичний університет протиправно відмовив у її наданні

14 серпня 2019 року Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду розглянув касаційну скаргу у справі № 820/7236/15 за позовом ОСОБА_1 (далі – позивач) до Харківського національного медичного університету (далі – відповідач) про визнання неправомірними дій стосовно відмови

у наданні запитуваної інформації та зобов'язання відповідача надати запитувану інформацію про програму курсу навчання на кафедрі військової підготовки Харківського національного медичного університету за кожен рік навчання з зазначенням повних назв навчальних дисциплін, кількості годин теоретичних і практичних занять з кожної навчальної дисципліни, військове звання, яке надається після успішного проходження такого курсу та перелік документів, які надаються навчальним закладом і які необхідні для отримання такого військового звання.

Постановою суду першої інстанції, залишеною без змін судом апеляційної інстанції, позов задоволено.

Правовий висновок Верховного Суду за результатами розгляду зазначеної адміністративної справи полягає в такому.

Харківський національний медичний університет, розглянувши інформаційний запит про надання публічної інформації позивача, надав відповідь, в якій зазначено, що запитувана інформація щодо відомостей про програму курсів навчання з військової підготовки в університеті належить до службової інформації, тобто інформації з обмеженим доступом.

Задовольняючи позов, суди попередніх інстанцій дійшли висновку, що запитувана інформація не підпадає під визначення службової, не є узагальненою про військову підготовку студентів, законодавчо не встановлено обмежень щодо доступу до такої інформації, а тому відмова в її наданні є протиправною.

Верховний Суд погоджується з вказаними висновками судів попередніх інстанцій.

«..., суди попередніх інстанцій дійшли обґрунтованого висновку про те, що відповідач є розпорядником інформації в розумінні пункту 3 частини першої статті 13 Закону України «Про доступ до публічної інформації» від 13 січня 2011 року № 2939 – VI, оскільки виконує делеговані повноваження по наданню освітніх послуг та володіє інформацією, що запитується».

Судами попередніх інстанцій встановлено, що, відмовляючи в наданні запитуваної інформації щодо відомостей про програму курсів навчання з військової підготовки, відповідач зазначив, що така інформація відноситься до службової, посилаючись на наказ Генерального Штабу Збройних Сил України № 180 від 20 вересня 2011 року.

Перелік відомостей Міністерства оборони України, які містять службову інформацію, затверджено наказом Міноборони України № 48 від 26 червня 2012 року та наказом Генерального Штабу Збройних Сил України № 180 від 20 вересня 2011 року.

Відповідно до пункту 3.16 Переліку відомостей Міністерства оборони України, які містять службову інформацію, затвердженого наказом Міноборони України від 26 червня 2012 року № 48, до службової інформації відносяться навчальні плани та навчальні програми підготовки слухачів (курсантів) із закритих дисциплін, найменування і курси лекцій цих дисциплін у військових навчальних закладах.

Судом апеляційної інстанції встановлено, що Програма навчання на кафедрі складається, зокрема з Програми навчальних дисциплін з військової підготовки і

медицини катастроф для студентів вищих медичних (фармацевтичних) навчальних закладів та медичних факультетів вищих навчальних закладів України від 10 лютого 2003 року № 31/68/53.

Суди попередніх інстанцій дійшли обґрунтованого висновку про безпідставність доводів відповідача, що запитувана інформація є узагальненою інформацією, а тому відноситься до службової інформації, оскільки Програма, затверджена 10 лютого 2003 року № 31/68/53 зокрема, містить такі розділи як «Загальний розрахунок навчальних годин із дисциплін військової підготовки на кафедрах медицини катастроф та військової медицини вищих медичних (фармацевтичних) навчальних закладів і навчальних зборах», «Розподіл навчальних годин з дисциплін військової підготовки по військово-облікових спеціальностях, факультетах, темах і видах навчальних занять. Терміни і форми звітності, «Програма навчальних дисциплін військової підготовки». Також, відсутні посилання, що ця інформація є обмеженою.

Верховний Суд погоджується з висновком судів, що назви навчальних дисциплін, кількість теоретичних та практичних завдань не є інформацією з обмеженим доступом.

Суд вважає обґрунтованим висновок судів першої та апеляційної інстанцій про те, що запитувана позивачем інформація не є службовою та є узагальненою про військову підготовку студентів, законодавчо не встановлено обмежень щодо доступу до такої інформації, а тому відповідач протиправно відмовив у її наданні.

Детальніше з текстом постанови КАС у складі Верховного Суду від 14 серпня 2019 року у справі № 820/7236/15 (провадження № К/9901/12203/18) можна ознайомитися за посиланням <http://reyestr.court.gov.ua/Review/83632697>.

4.5. Ненадання запитуваної інформації, володіння якою не заперечується відповідачем, у зв'язку з тим, що вона зберігається в паперовому вигляді, суперечить положенням Закону України від 13 січня 2011 року № 2939-VI «Про доступ до публічної інформації». Цей Закон прямо забороняє розпоряднику інформації відмовляти у доступі до документа, натомість наділяючи розпорядника інформації правом визначення обсягів інформації, що надається

14 травня 2018 року Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду розглянув касаційну скаргу у справі № 820/4283/17 за позовом особи до Головного територіального управління юстиції у Харківській області про визнання дій незаконними, зобов'язання вчинити певні дії.

Судами першої та апеляційної інстанції встановлено, що 07 серпня 2017 року позивач звернувся до Головного територіального управління юстиції у Харківській області із запитом на отримання публічної інформації – копії матеріалів службового розслідування, яке проводилося відносно заступника начальника управління державної виконавчої служби Головного територіального управління юстиції у Харківській області у період з 10 по 23 листопада 2015 року. Головне територіальне управління юстиції у Харківській області листом від 11 серпня 2017 року повідомило

позивача, що загальний обсяг матеріалів службового розслідування складається із 222 аркушів та відмовило у їх наданні, оскільки копії вказаних вище матеріалів службового розслідування в електронному вигляді не створювалися, тому виготовлення електронних копій запитуваних документів є тотожним поняттю «створення нової інформації» або «створення інформації в інший спосіб».

Постановою окружного адміністративного суду, яку залишено без змін ухвалою апеляційного адміністративного суду, адміністративний позов задоволено частково. Визнано незаконною відмову Головного територіального управління юстиції у Харківській області у задоволенні запиту на отримання публічної інформації та зобов'язано повторно розглянути такий запит. Стягнуто за рахунок бюджетних асигнувань Головного територіального управління юстиції у Харківській області на користь позивача судові витрати за надання правової допомоги у розмірі 597,33 грн. У задоволенні іншої частини позовних вимог відмовлено.

Правовий висновок Верховного Суду за результатами розгляду зазначеної адміністративної справи полягає в такому.

Аналіз норм свідчить, що особа має право вибирати на власний розсуд форму копій документів, які вона запитує, а саме письмову чи електронну.

Як правильно враховано судами попередніх інстанцій, розпорядник інформації має право відмовити в задоволенні запиту у випадках, перелік яких є вичерпним і розширеному тлумаченню не підлягає.

Колегія суддів погоджується з висновками судів про те, що ненадання запитуваної інформації, володіння якою не заперечується відповідачем, у зв'язку з тим, що вона зберігається в паперовому вигляді, суперечить положенням Закону України № 2939-VI.

Як встановлено судами, в запитуваних позивачем документах йдеться про службове розслідування відносно заступника начальника управління державної виконавчої служби Головного територіального управління юстиції у Харківській області.

Отже, інформація про вчинення незаконних дій під час виконання посадовою особою функції держави, а також будь-яка інша інформація, що пов'язана із здійсненням суб'єктом владних повноважень своїх функцій, не може бути обмежена у доступі, крім випадків, прямо передбачених законодавством.

Таким чином, Закон України № 2939-VI прямо забороняє розпоряднику інформації відмовляти у доступі до документу, натомість наділяючи розпорядника інформації правом визначення обсягів інформації, що надається.

Ураховуючи зазначене, колегія суддів погоджується з висновками судів попередніх інстанцій про те, що відповідачем інформаційний запит відповідно до вимог Закону України № 2939-VI не розглянутий по суті відповідно до вимог Закону, тому є вірними висновки судів про задоволення позову в цій частині. Враховуючи вимоги частини другої статті 11 КАС України (в редакції, яка діяла до 15 грудня 2017 року), суди дійшли правильного висновку, що належним способом захисту порушених прав позивача у сфері публічно-правових відносин є зобов'язання відповідача повторно, з урахуванням висновків суду, розглянути запит позивача.

З огляду на наведене, касаційні скарги підлягають залишенню без задоволення, а постанова окружного та ухвала апеляційного адміністративних судів – без змін.

Детальніше з текстом постанови КАС у складі Верховного Суду від 14 травня 2018 року у справі № 820/4283/17 (провадження №№ К/9901/1703/18, К/9901/108/18) можна ознайомитися за посиланням <http://reyestr.court.gov.ua/Review/74002405>.

5. Право на оскарження рішень, дій чи бездіяльності розпорядників інформації

5.1. Право особи на доступ до публічної інформації включає в себе не тільки право на отримання відповідної інформації, а й право на своєчасність її отримання

19 березня 2019 року Велика Палата Верховного Суду розглянула апеляційну скаргу у справі № 800/369/17 за позовом особи до Вищої кваліфікаційної комісії суддів України про визнання протиправною бездіяльності щодо ненадання повного доступу до інформації згідно з запитом та недотримання встановленого законом п'ятиденного строку надання інформації на запит; зобов'язання відповідача надати у повному обсязі доступ до інформації згідно з запитом.

Відмовляючи в задоволенні позовних вимог особи, Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду керувався тим, що обов'язковою умовою надання захисту судом є наявність відповідного порушення суб'єктом владних повноважень прав, свобод та інтересів особи на момент її звернення до суду. Порушення має бути реальним, стосуватися (зачіпати), зазвичай, індивідуально виражених прав чи інтересів особи, яка стверджує про їх порушення. Тобто гарантоване статтею 55 Конституції України і конкретизоване в законах України право на судовий захист передбачає можливість звернення до суду за захистом порушеного права, але вимагає, щоб стверджуване порушення було обґрунтованим.

Суд першої інстанції зазначив, що в цьому випадку мало місце надання відповідачем відповіді позивачу на запит до моменту його звернення до суду з позовом. Отже, негативні наслідки допущених відповідачем як розпорядником інформації порушень були усунуті шляхом надання відповіді на запит позивача і оскарження несвоєчасності надання відповідачем інформації не є обов'язковою передумовою для звернення позивача до суду з позовом про відшкодування завданої йому шкоди або про притягнення винних осіб до відповідальності та може бути реалізоване незалежно від прийняття судом рішення про визнання бездіяльності відповідача протиправною. Оскільки наявність у позивача обґрунтованого інтересу в оскарженні до суду несвоєчасного надання інформації відповідачем не знайшла свого підтвердження, то підстав для задоволення позовних вимог у цій частині немає.

Правовий висновок Великої Палати Верховного Суду за результатами розгляду зазначеної адміністративної справи полягає в такому.

Велика Палата Верховного Суду вважає помилковими висновки Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду з огляду на таке.

Право особи на доступ до публічної інформації включає в себе не тільки право на отримання відповідної інформації, а й право на своєчасність її отримання.

В силу приписів пункту 5 частини другої статті 23 Закону № 2939-VI позивач як запитувач інформації, попри фактичне надання відповіді на запит відповідачем, має право на оскарження несвоєчасного надання інформації, і, звертаючись до суду із цим позовом, особа вважала порушеними свої права внаслідок недотримання встановленого законом строку надання інформації на запит.

Із цього слідує, що висновок суду першої інстанції про відсутність у позивача обґрунтованого інтересу в оскарженні до суду несвоєчасного надання інформації відповідачем є помилковим.

Велика Палата Верховного Суду дійшла висновку, що оскільки ВККС самостійно виправила оскаржуване порушення шляхом надання позивачу запитуваної інформації, проте, не надавши відповідь на запит у встановлений Законом України № 2939-VI п'ятиденний строк, допустила протиправну бездіяльність, то захистити порушене право особи на своєчасне отримання інформації можливо лише шляхом визнання протиправною бездіяльності відповідача.

Ураховуючи те, що при розгляді цієї справи судом порушено норми матеріального права, Велика Палата Верховного Суду дійшла висновку про скасування оскаржуваного рішення Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду від 13 листопада 2018 року з ухваленням нового рішення – про задоволення вимог позивача.

Отже, визнано протиправною бездіяльність Вищої кваліфікаційної комісії суддів України щодо недотримання встановленого законом п'ятиденного строку надання особі інформації на запит.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 19 березня 2019 року у справі № 800/369/17 (провадження № 11-14713ai18) можна ознайомитися за посиланням <http://reyestr.court.gov.ua/Review/81287553>.

Огляд судової практики Верховного Суду у спрахх щодо забезпечення права особи на доступ до публічної інформації. — Київ, 2020. — 32 стор.

Застереження: видання містить короткий огляд деяких судових рішень. У кожному з них викладено лише основний висновок щодо правового питання, яке виникло у справі. Для правильного розуміння висловленої в судовому рішенні правової позиції необхідно ознайомитися з його повним текстом, розміщеним у Єдиному державному реєстрі судових рішень.

Стежте за нами онлайн

 fb.com/supremecourt.ua

 t.me/supremecourtua

 @supremecourt_ua